

15.
VO-
ni-
100
Közlöny
december hónapban.
Cal.
rd. 2.
ményt
ek ki-
Ernö
a
S. A.
ara.
ere

Dr. Ramasetter Róbert
Disz(tér) 2. II. 8. Budapest

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — — 5

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — 30
Egy szám — — 10

1925 december 16 Szerda

Magyarország * VIII. évfolyam * 287 szám

5686. Kiszlev 29

Ussischkin nyilatkozik az Új Keletnek a cionizmus világproblémáiról, a Krim-telepítésről és a máramarosi kolóniáról Ussischkin ma este Kolozsváron keresztül Bukarestbe utazott

(Oradea-Nagyvárad, december 15. Az Új Kelet munkatársától.) Haromhónapos európai útja után M. Ussischkin a jövő héten visszatér Palesztinába. Utjának utolsó állomása: Erdély. Az ősz cionista vezér, aki még ma is ép olyan energikus és határozott, mint akkor volt, mikor nagy harcát vívta — Herz ellen is — az azonnali praktikus Palesztina munka megkezdéséért és az Uganda-terv ellen, több európai országot járt be s mindenütt valóságos ostromot kellett kiállania az interjúk tüzeiben. Amikor megmondom, hogy ezúttal zsidó lapról van szó, melynek olvasói állandó kontaktusban állanak a jüsv munkájával, a legnagyobb örömmel áll rendelkezésre s olyan kérdésekről is készségesen nyilatkozik, melyek már a zsidó élet delikátsbb problémái közé tartoznak.

Az egész világ zsidósága a legnagyobb érdeklődéssel kíséri a Krim-telepítés tervét, amely szinte alkalmasnak látszik arra, hogy egy újabb Uganda-férral gyengítse a zsidóság sorait. Ussischkin azok közé tartozik, akik a legnagyobb elkeseredéssel és élességgel itélik el a Krim-tervet. Miért? Ine erre maga Ussischkin adja meg a pregnáns feleletet. Megint a „nagy kalapács” beszél, egy sokat szenvedett nép komor, élő lelkiismerete:

A Krim-kolonizáció ellen

— A Krim-kolonizációnak határozott, éles ellensége vagyok. És pedig nem mint cionista, hanem, mint orosz zsidó, ki a helyzetet jól ismerem. A cionizmusnak a Krim-kolonizációhoz semmi köze nincsen, mint ahogyan nem érinti az egyes galutországokon belül folyó jótékonyági munkát. A Krim-kolonizációt gonosz könyvelésnek tartom és pedig úgy praktikus, mint morális szempontból.

— Praktikus szempontból a következők miatt: As orosz forradalom: agrárforradalom volt. Az orosz muzsik forradalma a nagybirtokosság ellen. Az orosz muzsik, mint minden paraszt, földhész. Bár az agrárreformot már keresztülvitték, még mindig millió és millió olyan muzsik él Oroszországban, kik nem kaptak földet. A Krim-beli zsidó kolóniák valószínűleg vulkánra épültek tehát. Lehet, hogy nagyon rövid időn belül, lehet, hogy csak évek múltán: ez a vulkán ki fog törni és elsöpri a zsidó kolóniákat, lemészárolja a zsidó kolónistákat. Mi már ismerjük az ilyen zsidó kolóniák sorsát. Ukrajnában is voltak zsidó kolóniák, melyek évtizedek előtt létesültek. A forradalom során a nép legelsőnek ezeket a kolóniákat támadta meg. A zsidó falvakat felégették, a kolónistákat pedig, mint a bárányokat, tömegesen lemészárolták. Most „rendet teremtettek” s visszaállították ezeket a kolóniákat, de most is bajonettes katonák szükségesek, hogy ezek biztonságban dolgozhassanak. Már pedig bajonettel valóban nem lehet kolonizálni. A legnagyobb lelkiismeretlenségnek tartom tehát a krimi kolonizációt, melynek még borzalmas vége lesz.

Demoralizálják a zsidó tömegeket

— De a legnagyobb elköltelenségnek is. A bolsevista uralom, a „zsidó szekció” mindent elkövet, hogy demoralizálja a zsidó népi tömegeket. Elnyomja vallásos életének minden megnyilvánulását, kiszabítja tradíciói köréből, tönkréteszi nyelvi kultúráját, elnyomja minden nemzeti érzését. Az oroszországi zsidóság, ez a hatalmas milliós nép olyan most, mint valami vándor cigány. Gazdaságilag tönkréteszték, erkölcsileg megnyomorították. Megfosztották min-

dentől, mi azelőtt szent volt előtte. Még az Istenét is el akarják tőle venni. Ennek a bolsevista politikának a próbáját jelenti, ha most a világ zsidósága összefog az a „zsidó szekció”-val, — ez a bolsevista kormányzat hivatalos zsidó szerve — mely ezt a Krim-kolonizációt meg akarja valósítani. Mi jól tudjuk, hogy a bolsevista ígéretekben nem lehet bízni. Megszegték európai nagyhatalmasságok előtt tett ígéreteiket s nem fogják betartani, amit a Krim-tervvel kapcsolatosan a zsidóságnak tettek.

— A gazdaságilag teljesen tönkrétesztett orosz zsidó talán szívesen fogadja ezt a tervet, mert nem tudja mihez kezdjen, mert nem akarnak más kiutat adni számára. De nem a beteg, hanem az orvos feladata, hogy megállapítsa: miképpen lehet a betegséget legyőzni. A Krim-tervvel semmiesetre sem, mert ez halálos mérget jelent.

— Ezek a szempontok és csak ezek, melyek miatt a Krim-telepítés ellen vagyok. Maga a telepítés nem érinti a Palesztina-munkát, nem érinti a cionizmust s így elhibázott lenne ebből a szempontból megírni. De a leggyorsabb emberrel és a legtermészetesebb zsidó szempontok azok, melyek miatt szembe kell helyezkednünk e megoldással, mely nem is megoldás: de nagy zsidó tömegek halálos ítélete.

Az orosz zsidóság régi vezére beszél így. Kinek egész ifjúsága, munkásságának legnagyobb része két ezer szállal, emlékekkel, családi

A máramarosi kolóniáról

A galut két kérdése után Erec Jisráél nagy munkájáról nyilatkozik ezután az arra leghivatottabb, ki vas energiával az áldott Erec Jisráél-tette azt, ami sivár mocsár volt azelőtt, s ki a kolonizáció legfőbb irányítója ma. Mit hoz a jövő? — Kérdezzük. Milyen új kolóniák alakulnak, s jut-e hely ezek sorában a mi derék máramarosi zsidóinknak, akik dolgos keze alá csak földet kell adni, az ásó-kapa kezelését már megtanulták itten, kemény markuk hozzá szokott a kaszához és eke szarvához.

— A helyzet az, — válaszolja Ussischkin — hogy a K. K. L. minden földjét szétszította. Nincs földtartálékunk s így újabb földvásárlásokra van szükségünk, hogy az egyre fokozódó igényeket kielégítsük. Az újabb földvásárlásokra pedig: pénzre van szükség, egyre több pénzre. Törlesztenünk kell eddigi vásárlásaink vételárát és új területeket kell szereznünk. Nagyobb területekre állunk alkuban és reméljük, hogy ezeket a vételeket rövid időn belül véglegesíthetjük.

— A máramarosi kolónia tervének keresztülvitele is kizárólag attól függ, hogy rendelkezünk-e majd szabad földterület felett. Amint mondtam: ma a helyzet az, hogy minden földünket kiosztottuk. Természetesen nem tehetünk kötelező ígéretet, de amennyiben tényleg zsidó parasztokról van szó, akik már ott hon megtanulták a földművelést, minden reményesgünk meg lehet rá, hogy a most megvásárolandó földtől majd kapni fognak.

A jüsv vallásosságáról

A galut állandó, ha nem is mindig teljesen őszinte problémája, a palesztinai zsidóság vallásossága. Ma már szállóige a zsidó világban az a válasz, amit pár év előtt Ussischkin Varsóban az ott protestáló, és a mindig csak protes-

kötéllel az elhagyott orosz galuthoz. Kierzik mindegyik szavából: ez az ő ügye, ez az ő ügyük. S ökölbesorított kézzel érzi, vallja, hirdeti, hogy a segélynyújtó kéz egyfelől kez fog azokkal, kik megfojtják ott a zsidó népi életet s egyben odadobja a zsidóság tizezreit az örök paraszti földéhség gyülőlködő martalékának.

Magyarországi impressziók

Ussischkin körútja során a magyar fővárosba is ellátogatott. Erről az érdekes kérdéssel így nyilatkozott:

— Mindenek előtt azt kívánom megállapítani, magyarországi utam előtt abban a meggyőződésben voltam: hivatalos, a kormány részéről jövő akadályok azok, melyek a magyarországi zsidóság Palesztinamunkáját lehetlenné teszik. Ez nem áll. Ha a magyar kormány nem is viseltetik különös rokonszenvvel a zsidó törekvésekkel szemben, mint a nagy nyugati államok: Anglia, Franciaország vagy Hollandia, Belgium stb., s ha legalizálás nincs is meg, tény az, hogy nem egy országban sokkal nehezebb viszonyok között, sokkal nagyobb hatósági akadályok mellett, mégis rendszeres és eredményes Palesztina-munka folyt a múltban és folyik mostan. Ez az ok tehát nem áll meg.

— A másik magyarázata annak, hogy a Palesztina-munkában Magyarország a legutolsó helyen áll, az volt, hogy a magyarországi zsidóság rétegei: egyfelől az asszimiláció, másfelől a túlzó ortodoxia elutasítja magától Erec Jisráél felépítésének feladatát. Nem akarom érinteni az asszimilációs zsidóság politikai felfogásának kérdését, nem akarok ezzel vitába szállani, de megállapítom, hogy igenis, ebben a rétegben is meg van az akarat, hogy résztvegyen Palesztina felépítésében.

táló és sohse építő agudistának, adott:

— Ha a chalucok vallástalanok, ki nevelte őket ilyenekké? Palesztina, vagy pedig a galut? A galut nevelte őket így s így a galut felelős érte, nem pedig Erec Jisráél. Nem voltak vallásosok, amikor a galutból kijöttek s ezért mi nem felelhetünk. Jöjjenek ki a vallásosok, csapolják a mocsarakat, hordják a követ, dolgozzanak Erec Jisráélért — ezzel lehet a Szent Földön vallásossá tenni azokat, akiket a galut más szellemben nevelt...

Azóta valóban jöttek chaszidok, — chaszid paraszto — az Emekbe, Nachlat Jakob chaszidjairól mindenki büszkén beszél. S megkérdezzük most Ussischkint: miképpen hatnak az új chaszid, vagy vallásos kolóniák; Nachlat Jakob, Chitin, Bré Brak, Kfar Gideon?

— Ténylegesen áll az, hogy a chaszid kolóniák a vallásos gondolat elmélyítői és terjesztői azok között is, kik nem hoztak magukkal a galutból vallásos szellemet. És ez természetes is. Nachlat Jakobban és más chaszid kolóniákban is a kolonisták úgy dolgoznak, hogy a jüsv becsülését és szeretetét vívták ki maguknak. Már pedig, ha valakit becsülünk, akkor respektáljuk a felfogását, az életformáját is. Így bizonyára ki fog alakulni az az új vallásosság, melynek alapján éppen az egytörtörtöttség. Ezt a vallásos szellemet a kohel zsidói nem tudták bevinni a jüsvba, mert egyszerűen két egymástól idegen, különvált világ volt a dolgos chalucoké és a könyöradományokból élő kohel-zsidóké. A chaszid kolóniák viszont éppen a munka közösségében hatnak és mélyítik el a vallásos érzést.

Kollektív vagy individuális termelés?

Még egy utolsó kérdés, Palesztina gazdasági életének állandó problémája:

— Kvuot vagy mosav ovdim? Kollektív ter-

melés, vagy individuális.

Ussischkin válasza nem meglepő. Természetes megnyilatkozása annak a szellemnek, mely Erec Jiszráélben a lelkiismereti szabadságot mindenek felé helyezi. Jellemzője annak a szellemnek, mely egy akaratban, egy célkitűzésben fogja össze a legkülönbözőbb országokból összekerült, legkülönbözőbb vallási, világlátású, gazdasági mentalitású, sokféle anyanyelvű új jövőt: építeni, építeni, építeni! Építeni pedig zsidó otthont, nemzeti otthont, héber otthont. Ussischkin mondotta el egyik beszédében, hogy Tel-Avivban a gyermekekről a szülők crediti anyanyelve szerint statisztikát állítottak össze. *Tizenkét nyelv*: ez volt a statisztika eredménye. Ezt egyesíti a héber nyelv, ezt a tizenkét elhagyott szülőföldet fogja össze ötezer éves múlt erejében Erec Jiszráél.

De ime Ussischkin válasza:

— Abba nem szólunk bele, hogy egyes kolóniák milyen gazdasági rendszert vegyenek fel. Ez a kolonisták belső ügye. Akinek jobban megfelel: az mosav ovdiumban — individuális nemzeti gazdasági rendszerben — helyezkedik el. Másik egyéniségének jobban megfelel a kollektívizmussal, tehát kvuca rendszerben alakítják meg a kolóniájukat. Én egyénileg a mosav ovdim rendszer híve vagyok, ez azonban individuális világlátás. Általában a fiatalok inkább a kvuca,

Ussischkin nagyváradi előadása

Tegnap este 9 órára volt hirdelve a Heyman szinkörbe Ussischkinnek, a zsidó nemzeti alap kormányzójának előadása. Kilenc óra után a hatalmas szinkör zsufolásig megtelt hallgatókkal. Pár perc múlva megérkezett Ussischkin és a nagyváradi zsidó egyesületek vezetőinek társaságában a színpadon foglalt helyet. Röviddel ezután kezdődött a meeting. Dr. Markovits Ignác, a Keren Kajemet helyi elnöke, előbb román nyelven üdvözölte a megjelent polgármestert és prefektust.

— Románia — mondja dr. Markovits — aláírta a sanremoi békeszerződést, amely biztosítja a zsidók jogait, Duce külügyminiszter pedig többször kijelentette, hogy Románia rokonszenvvel viseltetik a zsidósággal szemben. Ennek a rokonszenvnek megnyilvánulását látom abban, hogy az itteni hatóságok megjelentek ünnepélyünkön. Ezután rövid beszédben a megjelentekhez fordult dr. Markovits.

— Köszöntöm itt mindnyájukat abból az alkalomból, hogy körünkben tisztelhetjük Ussischkint, azt a férfit, kinek munkája nyomán újjáéledhetett őseink földje és remélem, hogy közöttünk való megjelenése megsokszorozza Palesztina építése körül kifejtett munkánkat.

Üdvözlük Ussischkint

Nussbaum Sámuel az ort. hitközség elnöke, az Erdélyrészi Zsidó Nemzeti Szövetség nevében héber nyelven üdvözölte Ussischkint.

— A népek történelmében a népek sorsa — mondja — Isten után vezéreinknek kezében van. Minden népek olyan vezérei vannak, amelyeket megérdemel. Nekünk nagy érdemeink lehetnek, hogy olyan vezéreink vannak, akik minden nemzetnek diszere válnak. Meleg szavakkal köszönti Ussischkint.

Dr. Bárdos Imre, a Keren Hajjeszód helyi bizottságának üdvözlését tolmácsolta magyar nyelven.

— Meghajtjuk elismerésünk zászlaját Ussischkin előtt — mondotta. — Az ő és munkatársainak áldozatos munkája és önzetlen agitációja megteremtette a Balfour-deklarációt, amelynek eredménye lesz a zsidó nemzeti otthon felépítése. Felszólítja Nagyvárad özszzsidóságát, hogy adakozzanak Palesztina újjáépítési alapja javára, mert ezzel nemcsak nemzeti, de filantrop célokat is szolgálnak.

Altmann Sámuel a Mizrahi erdélyrészi központja nevében mond üdvözlő beszédet. Meltatja a Palesztina-munkát. Minden fillér, amit a nemes célra adakoznak, — mondja — egy-egy téglát jelent az újjáépülő Palesztina számára.

Idegen nyelven

Mikor az utolsó szó elhangzik, felemelkedik Ussischkin. Egyszerre felhangzik a taps. Jechi Heddad! — kiáltják mindenfelől. Ussischkin előre megy egészen a rivaldáig. Szürke utiruha feszül izmos testére, úgy beszél, hogy pillanatok alatt megteremtí a lelki kontaktust hallgatóival. Előbb héberül kezdi meg beszédét:

— Fáj, hogy majd idegen nyelven kell

az öregek a mosav ovdim rendszer felé hajlannak. A kvucából gyakran mennek át emberek a mosavba, viszont fordítva nem szokott megtörténni.

— De ez, — amint mondom — az egyéni világlátás kérdése s így nincs jogunk beleszólai. Mint ahogyan nem kérdezhajtuk senkitől, hogy milyen a vallásos világlátása. Zsidó és dolgozni akar Erec Jiszráélért. Ez a fontos. És ez azt van az, hogy Palesztinában, jóllehet a legtöbb galutból hozott adottsága van erre, — a legkisebbek az osztály, vagy világlátásbeli ellentétek. Már az a tény, hogy a galutból Erec Jiszráélbe jött, bizonyos egységet jelent: az építés egységét. És ez egyenlítő ki az ellentéteket, ez köti össze a munkást és a munkaadót, Nachlat Jakob chaszidját a szomszédos Nahalat szabadgondolkodójával. Ahol ez az egység hiányzik, ott valamelyik részről az építés akarata hiányzik.

Még sok kérdés adódik és sok felelet. De ezek valahogyan mind benne vannak, csak részei az előbbieknak. Ussischkin acélké szemei messze a végtelenbe néznek.

Messze Erec Jiszráél földjei felé, melyeket még meg kell vásárolni...

És amelyeket a zsidó nép meg is fog vásárolni!

Szekely Béla

szólanom önmaghoz — mondja, — de ebben az vezet engem, hogy embereket mentsek meg népi öntudatunknak. A zsidóság szétszóródva vagy hatvan országban és beszél a világ minden nyelvén. Nem mutatja-e ez, hogy milyen beteg a mi néptünk? Minden országban más nyelven kell beszélnie. Ebből a beteg állapotból ki kell gyógyulnunk. Vannak románok, akik más nyelven is értenek, de ha összejönnek egy-egy testvérükkel, anyanyelvükön beszélhetnek egymás között. Mindenkinél kötelessége nemzeti nyelvén megtanulni. A nyelv az, amely bennünket egymással összeköt. A zsidó népek megvan a joga ahhoz, hogy ne legyen néma és hogy párhuzamosan az állam nyelvvel megtanulja nemzeti nyelvét.

Ma tartom utolsó beszédem európai testvéreim között. Öt hónap óta vándorolok egyik világrészről a másikba. Nagyon örvendek, hogy

Ussischkin a kolozsvári pályaudvaron

Cluj-Kolozsvár, december 15. Ussischkin ma este hétórákor a bukaresti expresszrel utazott át Kolozsváron. A pályaudvaron, ahol a vonat husz percnél tovább áll, megjelentek a nagy cionista vezér üdvözlésére az összes kolozsvári zsidó nemzeti szervezetek képviselői, élükön dr. Fischer Józseffel, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökével. Az expressz beérkezése után Ussischkin markáns alakja megjelent a hálókocsi ajtajában. Fischer József dr. meleg és meghatott szavakkal üdvözölte Ussischkint, aki vá-

Három fegyenc kalandos szökése a kolozsvári ügyészség fogházából

(Cluj-Kolozsvár, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet tegnapi száma egy régen körözött betörő szökésről számolt be. Ugy látszik, hogy a jó példának követői akadtak, mert tegnap este Fetkó Jani, a vizsgálati fogságban ülő hírhedt zombetsző, Ludosán György betörésért elítélt fegyenc és Kovács Mihály szintén börtönveit töltő rab a kolozsvári ügyészség fogházából megszöktek.

A bevezetett nyomozás szerint Fetkó a vele egy cellában lévő Kovács Mihállyal a szökés tervét már jóelőre megbeszélte. A tervet köztölték Ludosánnal is. Fetkó délig dolgozott az ügyészség nyomdájában. Délutánra betegséget szimulált. A gyengékedőnek látszó Fetkót felmentették a munka alól és pihenés végett felküldték a cellájába, ahol is rögtön munkába állott és zárkatársával, Kovácssal együtt egy ismeretlen módon szerzett vasdarabbal áttörték cellájuknak Ludosán zárkájá felé eső falát.

A munka több óráig tarthatott, mindazonáltal este hét órára már sikerült áttörniök a Ludosán cellájá felé eső falat, úgy hogy, mikor az örök vacsorázni mentek és a folyosón csupán a szolgálatban lévő őrszem maradt, minden különösebb zaj nélkül kiszédtek a meglátott téglákat és átbujtak a nehéz vasban ülő Ludosán György cellájába. Ludosán kezeiről

itt sokan beszéltek a héber nyelvet és az ifjúság résztvesz a héber nyelv felújítási akciójában. A zsidók üdvözölnék az önmaguk a zsidó mezőkről, a buzaföldekről, a munkásoktól, akik építenek, hegyeket mozdítanak el és meghalnak a zsidó hazaért. A jövő Erec Jiszráéljéből hozok üdvözlést, amelynek a békés kultúra mintává kell lennie az egész világ számára. A mi hazánkban százötvenezer zsidó él. Az egész világon pedig tizenötmillió. Mintán népünk kilencvenkilenc százaléka más országokban él, az a palesztinai egy százalék kell hogy az legyen, amely erőt ad a zsidóknak és az egész világ zsidóságának az ország felépítéséhez. Mit akarunk? Azt akarjuk, amit a világ minden népe, s amire minden népek joga van. Egy helyet, egy centrumot. Meg vagyunk győződve arról, hogy ügyünket diadalra viszük, meg voltunk győződve erről, mielőtt a Balfour-deklaráció megtörtént volna. Mert mi Erec Jiszráélre vonatkozólag két deklarációt ismerünk. Az egyik angolul van írva és lord Balfour írta alá, a másikat héberül írték és az van aláírva, hogy „Móse rabbeu.”

Beszéde további részében hosszán ismerteti a cionista munka jelentőségét.

Bankelt a „Lloyd” étteremben

Féltizenkettőkor este ért véget a meeting. Kedden délelőtt a nagyváradi zsidóság képviselői csoportonként kerestek fel Ussischkint. Először a nagyváradi chaluc telep fiatal munkásai járultak a nagy zsidó vezér elé. Schön Dzsó megmutatta a telep fényképeit és egyet átadott Ussischkinnek. A Kial-cionisták küldöttségét fogadta ezután, akiknek elmondta Ussischkin, mennyire örül, hogy a fiatalok lelkesedik a cionista eszmékért. Különösen meg volt elégedve Ussischkin a nagyváradi leányegyesületek működésével és munkájával. Ezután fogadta az összes nagyváradi egyesületeket. Délben a Lloyd-étteremben száz terítéses közös ebéd volt, amelyen Ussischkin mondott pohárköszöntőt. Megköszönte a nagyváradi zsidóság munkáját. Kérte, hogy legyenek jó cionisták, szerelessék a zsidó földet és hozzanak meg érte minden áldozatot. Délután 3 órakor Ussischkin elutazott Nagyváradról.

Ussischkin nagyváradi fogadtatása a legpéldásabban volt megrendezve. A rendezés Kemény József, dr. Markovits Ignác, Blum Zsigmond, az Avia és a Barisszia egyesületek érdeme.

laszában mély sajnálatának adott kifejezést, hogy nem szállhat ki Kolozsváron, de hajója két nap múlva indul Konstancából és ezt nem szabad lekésnie. Az Erdélyben látottak fölött legnagyobb meglepedésének adott kifejezést és különösen az ifjúság munkája töltötte el nagy örömmel. Ussischkin ezután a vonat indulásáig szívélyesen beszélgetett az üdvözlésére megjelentekkel. Az expresszvonat lelkes Heddadkiáltások közepette hagyta el a kolozsvári pályaudvart.

és lábairól lefejtették a bilincseket és egyesült erővel láttak most már hozzá Ludosán zárkájának azon falát áttörni, amely egy félreeső helyiséggel szomszédos. A fal áttörése után átbujtak a szomszédos helyiségbe és az annak ablakán lévő vasrácsot lefesztve egy becsempészett kötél segítségével lebocsátkoztak a szomszédos 32 es tűzérkászárnya udvarába.

A kaszárnya udvarából a szökevényeknek sikerült észrevétlenül a Neumann féle telepre átmászni, ahol is a nyitott kapun keresztül egérutat nyertek. A folyosón sétáló szolgálatot teljesítő őr röviddel ezután benézett Fetkó cellájába, mert gyanusnak találta azt, hogy a fogoly oly csendesen viselkedik. Nagy meglepetéssel vette észre az őt, hogy a cella falán hatalmas lyuk tátong. Azonnal aláírta a vártát. Az elősiető őrség kinyitotta a cella ajtaját, ahol a három fogoly csak hült helyét találták. Az őrség azonnal a szökevények üldözésére indult, de a késő éjszai órákig tartó reménytelen hajszá után, minden eredmény nélkül hazatértek. A foglyok szökése ügyében bevezetett nyomozás megállapította, hogy a vasszerszámot, amivel a raboknak sikerült zárkájuk falát áttörni, valószínűleg egy Béres Mária nevezetű nő csempészte be a fogházba, aki vasárnap délelőtt látogatási igazolvánnyal

felkereste Ludosán György rokonában van.

Az a gyanu, hogy Béres Mária csempészte őrizetbe vett. A nyomozás során a nő is őrizetbe vették, hogy hozzá szökéséhez, de akik érdeklődtek a nő további sorsáról, azoknak a nyomozás további részében átadták a közzétett anyagot, ahol a nő döntött meg a három nő

Kik látogatnak Erdélyből a pályaudvaron

A Kolozsvári Központi Zsidó Ifjak Társaságának elnöke, Béres Mária csempészte őrizetbe vett. A nyomozás során a nő is őrizetbe vették, hogy hozzá szökéséhez, de akik érdeklődtek a nő további sorsáról, azoknak a nyomozás további részében átadták a közzétett anyagot, ahol a nő döntött meg a három nő

Altalános érdeklődés az a rendelet, mely executive most küldött hivatalnak és mely tanulókat bevándorlásra executive maga bízta meg, hogy mellett garanciát vállaljon, hogy szemben azért, hogy anyaiak ideje alatt

A rendelet szerint vezetőség égisze alatt, u. m. középiskolai iparművészeti iskolát főiskolát stb. akarnak engedélyt kapnak, ha Palesztinahivatal utóják be:

1. Felvételi igazolvány, melyben tanulmánya megfelelő biztosíték 10 fontot készpénzben 4. További 10 fontot tárába biztosítékként A 90 fontos biztosíték Palesztina bankba birtokos pénz, bank-kötelezettség más országbeli lakosok sége által.

Pisában megüdvözölte zsidó diákokat

A szünni nem a miatt az erdélyi zsidó diákok üdvözlésére folytatására. Legutóbb Pisa város óségi több erdélyi diák, akik Ezzel kapcsolatos Diáksegélyző Bizottság fordult Erdély zsidó

„A tudományos otthonokról oly mértékben is sokaknak ne legelőször szükségük van a fordulunk az erdélyi diákok juttatására. A fiatal áldozatainak segélyző Bizottság adományok közvetlen figyelmére üdvözlésükön kívül ifjúság szenvedései

A kolozsvári zsidó diákok 20 lej póttagdíj céljára. Most a diákok szep példát és az erdélyi diákok Samu részletet, 2500 lejű derék elnöke, Molnár adományok fejében Samu mérnök zott, Brau Emil

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdelyi és bányászati tudományok napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 45 lei, negyedévesre 140 lei, félévre 240 lei, egész évre 480 lei.
 Az Uj Kelet elkötelezett a tanügyreform mellett és a tanügyi munkások érdekeinek megvédéséért.

A mai naptár

Szerda
 5686. Kiszlov 39.
 Chanukka
 gyertyagyújtás
 1925. dec. 16.

— A „Dacia“ hajó megérkezett Haifába. A központi Palesztinahivatal közli, hogy a „Dacia“ nevű gőzös, amely számos erdélyi kivándorlóval december ötödikén futott ki a konstancai kikötőből, kilencedikén szerencsésen megérkezett Haifába.

— Nyolc oldalos levelet és egy drámát hagyott hátra Hajdu Gyula. Budapestről jelentik: Hajdu Gyula vendég, aki néhány nappal ezelőtt kiirtotta családját, majd önmaga ellen fordította a fegyvert, tettének elkövetése előtt nyolc oldalos levelet írt a „Pesti Hírlap“-hoz, amelyben elmondja, hogy különböző ügynökök, háziurak, pincérek tették tönkre és hogy vendéglői vállalkozásaiban elszűrt minden vagyona. Leveleiben egy „Múlt“ című drámát mellékelte, amelyet élete utolsó évében írt és arra kéri a szerkesztőséget, adassa elő a darabot, a tisztá jövedelemből pedig fizesse ki jóindulatu hitelezőit, Fekete Andort, az amerikai követreig alkalmazottját, akiket ötvenmillióval tartozik, Frankó Józsefnét és Jobágy Lejost, akikkel szemben tíz-tízmillió korona adósságot hagyott hátra. Levele végén azt ajánlja a szerkesztőségeknek, szellőztessék ki azt a dzsungelt, ami ma Budapest. Hajdu kisleánya, Katóka, mint a Rókus-kórházból közli, jobban van és valószínűleg fel fog épülni.

— Karhatalommal tartják fenn a bukaresti egyetemeken a rendet. Bukarestből jelentik: Az egyetemen tegnap újabb zavargások voltak. A diákok megakadályozták Rainer és Viadescu professzorok előadásait, sőt Reiner professzort inzultálták is. A zavargásokkal kapcsolatosan rendkívüli ülésre hívták össze az egyetem tanácsát, amelyen elhatározták, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel megakadályozzák az előadások megszakítását. Kimondották, hogy ezután egyik fakultás hallgatója nem hallgathatja végig más fakultás előadásait. Átiratot intéztek a rendőrprefektúrához, amelyen karhatalmat kérnek az egyetem épületébe. Az átirat értelmében a folyosón ma katonai készültség tartotta fenn a rendet.

— A „Múlt és Jövő“ szerkesztőséget állított fel Kolozsváron. A Bácsben megjelenő „Múlt és Jövő“ című illusztrált zsidó szépirodalmi hetilap erdélyi előfizetői számára szerkesztőséget és kiadóhivatalt állított fel Kolozsváron. A negy áldozatok árán létesített kiadóhivatal, illetve szerkesztőség ma kezdi meg működését, Strada Regina Maria 32. szám alatt. A „Múlt és Jövő“ főszerkesztője Patai József, felelős szerkesztő és a kolozsvári iroda vezetője, Tibor Dénes. Hivatalos órák naponta, szombat kivételével tartanak.

— Agyonlőtte magát a Banca Centrala kisenevi igazgatója. Bukarestből jelentik: Kisenevben a Banca Centrala igazgatója, Miron Ruse a bank helyiségében ma délelőtt agyonlőtte magát. Tettének oka eddig még ismeretlen.

— Egyetemé alakítják át a nagyváradi jogakadémiát. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi minisztériumban elhatározták, hogy a nagyváradi jogakadémiát átalakítják egyetemé. Egyelőre csak jogi fakultás lesz és később kerül majd sor a többi fakultások felállítására.

Egy bécsi orvos újabb fiatalítási módszert talált fel

Karbolsavval ecsetezi be a véredényeket. Az eredmény néhány napon belül mutatkozik és tartósan megmarad. Gyógyítani lehet a véredényelmeszedést is

(Bécs, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Karl Doppler, fiatal bécsi orvos, a kereskedelmi kórház sebészeti osztályának asszisztense, mint a lapok ma közlik, rendkívül nagyjelentőségű felfedezést tett. A fiatal orvos azt találta, hogy a véredények karbolsavoldattal történő beecsetelése hosszú ideig tartó véráramlást idéz elő. Dr. Doppler ezt az eljárást kipróbálta más szerveknél is és ugyanerre a tapasztalatra jutott. Elsősorban állatokon végzett kísérleteket, beecsetelte a hímek és a nőstények csirimirigyéinek véredényeit, később emberekben is alkalmazta módszerét és elérte, hogy több mint negyven páciense megfiatalodott. Az operáció rendkívül könnyű lefolyású és akármelyik orvos, aki a sebészetben kissé jártas, elvégezheti. Az eredmény néhány napon belül már mutatkozik és tartósan megmarad.

Dr. Doppler részletesen leírja felfedezését a „Wiener Klinischen Wochenschrift“-ben és elmondja, hogy vannak páciensei, akiket egy évvel ezelőt hajtott végre az operációt és ma is ugyanolyan fiatalos állapotban vannak, mint közvetlenül a műtét után. Az operáció nem csupán fizikailag hat, de növeli a páciensek életkedvét és életfrissességét. Az öregek depressziós hangulata nyom nélkül elmúlik és egész viselkedésük újból ruganyosává és kedélyessé válik.

Az orvosi tudomány már régóta megkísérelte, hogy röntgensugarak és villamos kezelés után véráramlást idézzen elő egyes szivekben, ezek a beavatkozások azonban sohasem hozták meg a kívánt eredményt. A karbolsavoldattal történő beecsetelés végre megoldotta ezt a problémát és kétségtelen, hogy dr. Doppler felfedezése hasonló értékű, mint a Steinaché. A karbolsavoldattal gyógyítani lehet a fiatalkori elmezavarokat és az öregeknél fellépő véredényelmeszedést is.

— Mely cégek vesznek részt a Keren-Kajemet Chanukka hetében. Váriz: Noé Issó, Sibiu: Rosenhal et Co., Ascher Izsákné, Kováts Izsó, Ferencz Lajos, Springer Max, Hjduska Malvin, Felter Alfréd, Éliász Ede, Holländer Bernát, Löbl József, Kohn Izsó, Lövy Dávid, Grünberger Testvérek, Dr. Sámson Dávid, Schlesinger Ábrahám, Kohn H., Bán I. Jenő, Grünberger Testvérek, Rieger Henrik, Rubinstein Arnold, Tessler Simon, Eljovits Mósa, Katz Pinkász, Ehrenthal Ignác, Friedmann Ferdinand, Friedmann Hermann, Kramar et Lieblch, Melamed Viktor, Melamed Jakab, Izsák Benő, Friedmann Markus, Köhlstock Máté kőszár- és bőröndkereskedő Cluj, Timár u. 15. chanukka-hetében forgalmának öt-százalékát a K. K. L.-nek adja. Ditrau: Blau Lázár fűszerkereskedő, Pollák Marcell és Simon cég terménykereskedő. Hateg: Hirsch Ignác, szesz- és páliaka nagykereskedő, Salamon Ári fűszer nagykereskedő, Salamon Testvérek bőrkereskedők, Gottlieb Jenő fogorvos, Léb Manó mozi és vendéglős, Weil Márton csemegyekereskedő, Rottmann Manó uri és nőidivat üzlete.

— Eljegyzés. Traubkatz Salamon M Sziget eljegyezte Prager Gizikét. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Külföldre is érvényes szabadjegyet kapnak az újságírók? Bukarestből jelentik: A parlament folyosóján Duca és Anghelescu olyan nyilatkozatot tettek, hogy az újságírók szabadjegyét nem fogják bevonní, sőt a maguk részéről olyan indítványt tesznek, hogy az egyes szindikátusoknak külföldre is szabadjegyeket bocsássanak rendelkezésre. Ez utóbbira különösen Anghelescu tett ígéretet.

— Egy beszarábiai diák házaspár tragédiája. Bukarestből jelentik: A Strada Aurora 13. szám alatti ház pincelakásában halva találtak egy beszarábiai származású fiatal házaspárt. Mindketten orvosnövendékek voltak szüleik tiltakozása ellenére egybekeltek. Rendkívüli nyomorban éltek, hogy befejezhessék tanulmányaikat. Az Aurora-utcában egy pincelakásban laktak. A nagy hidegek beállottak, de a szegény fiatalpárnak nem telt fára. Ez a rettenetes nyomor vezette őket valószínűleg arra, hogy véget vessenek életüknek. A jéghideg lakásban tegnap este teljesen felöltözve feküdtek le, megnyitották a gázcsapot és ma reggel halva találták őket.

Dugulás, aranyeres bántalmak és derékfájás ellen a természetadta Ferencz József keserűviz biztos segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a „Ferencz József“-viz, alhasi megbetegedések eseteiben is gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszer-tárakban drogériákban és fűszerüzletekben. 13

— Csak azok kapnak amnesziát, akik büntetésük felét már kitöltötték. Bukarestből jelentik: Csernat őrnagy, a fogházak vezérigazgatója visszaérkezett körútjáról. Csernat ugyanis végigátogatta az összes fogházakat, hogy elkészítse az amnesziára vonatkozó előterjesztését. A listába csak azokat vették fel, akik büntetésük felét már letöltötték. A tatarbunari-par elítélteiről Marzescu igazságügyminiszter készíti el előterjesztését az amnesziára.

— Javitani akarják a teherszállítást. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága mindent elkövet, hogy a teherszállításoknál várható csődöt elkerülje. Ma rendeletet küldött szét, hogy az összes jökevényben levő vasúti kocsiakat be kell a forgalomba állítani és általában minden eszközzel javítani kell a teherszállítást.

* Journal Médici, orvosi fő és pénztárkönyv 800 beteg nyilvántartására. 31 x 23 cm/diszes vászonkötés. Tartalmazza a beteg anamnézise, diagnózisa, terapiája stb. rubrikáit. Ára utánvétellel 400 lej. Gyógyszerészi Folyóirat kiadóhivatala Cluj, Str. Juliu Maniu 11.

— A máramarosi Zsidó Nőegylet díszközgyűlése. Tudósítónk jelenti: A máramarosi Zsidó Nőegylet Jótékony Nőegylet a dr. Guttmann Jakabné elnöklete alatt december 8-án tartott tiszteletos választmányi ülés keretében bucsúztatta el az egylet 12. éven át volt Kolozsvárra elköltözött alelnökijét, ö.v. Jámbar Adolfaét. A nőegylet nevében Harmat Jenőné mondott köszönetet fáradságtalan működéséért és átnyújtotta az Egylet ajándékát dr. Sternberg Aladár szigeti iparművész által készített művészi plakettet. Majd Jakobovits Imre főtitkár a szegények nevében fejezte ki köszönetét buzgó és áldásos tevékenységéért. Schöngut Sándor ellenőr lendülettel szavakban az elnökség és választmány köszönetét tolmácsolta.

* „Gerul“ halkereskedelmi társaság értesíti a közönséget, hogy Sallak Dezső és Konkoly István cégeknél állandóan árusítat friss és élő halakat.

Kir. Udvar Szállító

Művészi kivitelű arany, ezüst és briliáns
ékszerek.
 Leghíresebb gyártmányu kar- és zsebórák.
 Ezüst és vöröseszközök és dísz tárgyak újszerű választékban.

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piata Unirii 15 sz. világvárosi hivatalban kaphatók. — Szolid szabott árak.
 Telefon Interurban 6-43 sz.

GÁRDI IMRE fényképezési műtermében

előre bejelentett felvételek késő esti órában is eszközöltenek. Női portréit, gyermekfelvételek és nagyítások speciálisan szép kivitelben.

CLUJ, STR. SAGUNA 20. Lloydexpress

KÖZGAZDASÁG

A román állambáztartás 1926-ban

Irta dr. Kovács Jenő
— Harmadik közlemény —

Azoknak a jövedelmeknek a sorában, amelyet az állam az egyes állami monopóliumok kiaknázása révén nyer, a dohányjüvedék után a postai monopólium következik. Minthogy a pénzügyminiszter a rendes bevételek emelkedéséből nem képes a kiadásokat fedezni, kénytelen minden vonalon emelni, hogy ilyen módon állítsa helyre a budget egyensúlyát. Ezuttal a dohányjüvedék emelésén kívül még a postai tarifák hatalmas arányú drágulása is hozzá fog járulni egyrészt az állami bevételek növeléséhez, másrészt a kereskedő üzleti költségeinek a jelentős emeléséhez. Ugyanis a posta budgetjénél nem kevesebb mint 528 millió lej többletételre számít a pénzügyminiszter, aki egymagából a belföldi portónak száz százalékos emeléséből összesen 400 millió lej pluszt reméli.

Ugyancsak nagyobb bevételre számít a miniszter a sűrűnydíjakból és a telefonból. Azonban jellemző, hogy ezeket a bevételeket nem a külfölddel való forgalomból chajtja inkasszálni, hanem a belföldi tarifák emeléséből. A külföldi táviraiforgalom hozamát az 1926-ik évre hétmillióval kevesebbre becsléi Bratiannu Vintila, az ezévi tapasztalatok alapján.

A jövedelmek sorában érdekes megemlíteni, hogy a külügyminisztérium összesbevételét a pénzügyminisztérium hatvanmillióra taksálja, annyira, mint az 1925. évben. Hogy ez az előirányzat megfelelő e, az nagyon kétséges, mert a külügyminisztérium összesbevétele 1925 első kilenc hónapjában mindössze 19,5 millió volt, míg 1924 ugyanezen időszakában 33,5 millió volt, szemben az 1923 év 5 millió lej többletével.

A kereskedelmi minisztérium bevételei első sorban a bányatörvény értelmében fizetendő adókból és járadékokból tevődnek össze; e minisztérium az állami bevételeket 903 millióval gyarapítja.

Ha az 1926-iki költségvetés fentebb felsorolt tételeit figyelemmel vizsgáljuk, úgy világosan láthatjuk annak karakterisztikumát: az adók emelése tisztán a kereskedelem és ipar terhére, az indirekt adók és az állami monopóliumok hozamának emelése

Kik lesznek a kolozsvári kamara levelező tagjai. Közölték már, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara legutóbbi közgyűlésén bizottságot küldtek ki azzal a feladattal, hogy a kamarába beválasztandó tizenhárom levelező tag iránt tegyen javaslatot. A bizottság tegnap ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az alábbiak megválasztására fog javaslatot tenni a napokban összeülő igazgató tanácsnak. Petrovicu Constantin, ipari felügyelő, Machuzi Augustin, kereskedelmi felügyelő, Anghel Stefan, vámfelügyelő, Osvada Vazul, dr. Ghinlea egyetemi tanár, Tuffli Richard, Gyárfás Elemér, Schwartz Jakab, Porjesz Lajos (Zilah), Sztójca László (Dés), dr. Bösörményi Sándor, Diamond Izso és Nador Gyula CFR főtelügyelő. Mint értesülünk az igazgatótanács nem fogja módosítani az előterjesztést és az összeválasztmányi ülést a levelezőtagek megválasztására december 27-ére fogják egybeívni.

Kolozsvári céghivatali hírek. A kolozsvári törvényes céghivatalnál az elmúlt hét folyamán az alábbi változásokat jegyezték be: A Fehérvizi Faipar részvénytársaságnál dr. Soci Aurél, Bodor Beralan, dr. Greiner Hugó és Greiner Lajos igazgatósági tagságát bejegyezték. „Hervetia” Biztosító Társaság cégét „Minerva”-ra változ-

egyszerűen mesterséges uton, drágítással, végül világosan látszik a pusztító gazdasági krízis.

Az állami költségvetés teljesen ez indirekt adókon épül fel; az igazságos adózás elveit figyelmen kívül hagyja, mindent a fogyasztó nyakába sóz, azzal fizettet meg. A román budget egyike a legantiszociálisabb költségvetéseknek. Ilyen alapon valóban könnyű a pénzügyi egyensúlyt fentartani, amikor minden hiányt egyszerűen az alsóbb néprétegekkel és a kereskedővel fizettet meg a pénzügyminiszter. Míg az egyenestők összesen csak 15 százalékát teszik ki az állami bevételeknek, addig az indirekt és fogyasztási adók, a monopóliumok jövedelmével együtt annak kerek felét. Masszóval: amíg a vagyonos, adóképes osztály vagyona és jövedelme után csak az állam összes költségeinek 15 százalékát fizeti adóban, addig a fogyasztó, tehát mindenki, tekintet nélkül vagyonára, 50 százalékkal járul a teherviseléshez. Ehhez az aránytalansághoz még hozzá kell adnunk a postai bevételeket és megkapjuk a román adózási szisztemának teljesen világos képét, amely egyike a legantiszociálisabbaknak egész Európában.

A gazdasági krízis a maga teljes meztelen valóságában nyilvánul meg a budgetben. Az állami bevételek egyetlen olyan tételénél sem emelkedtek, amely fejlődés folytán növelné azt. Ellenben igen jelentős csökkenést mutatnak a kiviteli illetékjövödelmek, ami nem az illeték lezárításának, hanem egyszerűen az export katasztrófális hanyatlásának a következménye. A külfölddel való levél- és táviraiforgalom, amely egy virágzó kereskedelmi életet élő államban allandóan növekedő tendenciával szerepel a költségvetésben, Romániában hanyatlást mutat. Ugyancsak hanyatlottak a külügyminisztérium bevételei is, aminek oka a vizumdíjak almaradása, mászóval az idén kevesebben jöttek Romániába, mint tavaly: a stagnáció újabb jele. A forgalmi adóbevétel emelkedését a miniszter nem a növekvő forgalomtól várja, hanem az „ellenőrzés megszigorításától.” Az 1926-iki költségvetésben semmi sem mutat arra, hogy a miniszter a gazdasági élet fellerdülésére számítana...

tatta és alaptőkét 10 millió lejre emelte fel. Igazgatósági tagokul bejegyezték báró Jósika Gábort, dr. Balázs András, dr. V. Kás Lajost, Nagy Lászlót, dr. Kovács Kálmánt, dr. Inczedy Johsman Ödönt, Kispál Lászlót, Mester Mihályt, dr. Maskai Lászlót és Matekassy Pált. Ujhelyi & Comp. cégét a törvényesek bejegyezte. Cegtagok Ujhelyi Nándor és Pap József. A cég címkék, nyomtatványok és papíráruk előállításával foglalkozik. „Atlas” Betonárugár részvénytársaság felszámolását bejegyezték. Felszámoló gróf Bély Kálmán és Gróf Teleky Géza.

Határozatképtelen volt a cenzorválasztó közgyűlés. A mára hirdetett kereskedelmi és iparkamarai közgyűlés határozatképtelen volt. A harmadik cenzor megválasztása tehát, a vasárnap délelőtt 10 órára összehívott második közgyűlésen fog megtörténni.

Megjeint az idegen munkások tartózkodási engedélyének meghosszabbításáról szöve rendelet. Bukarestből jelentik: Majlent meg a munkügyi miniszterium rendelete a „Monitorul Oficial”-ban, amely szerint a külföldi alkalmazottak (salariati supasi straini) minden további nélkül 1926 júniusig továbbra is az országban maradhatnak. Ekor megkezdik ismét a külföldiek

ellenőrzését. A miniszter kijelenti, hogy júniusban is módot nyújt arra, hogy, akik hasznára vannak az országnak és akik itt építőmunkát végeznek továbbra is az országban maradhassanak. Tartózkodási engedélyüket (bilet de libere trecere) a sziguranca fogja kiadni.

Bécsi marhavásár. (Saborsky és Fiai cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 1888 darab. Ebből volt romániai felhajtás 384 darab. Irányzat változatlan. Az árak a következők: I-a 160—185, II-a 130—150 schilling.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönyeim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskúldemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

TÖZSDE

December 15 én

A lej: Zürichben 240-50, Párisban 12-90, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac lanya. Délelőtt szilárd indulás volt észlelhető, délutánra azonban a lej külföldi emelkedésének hírére a devizapiac szilárdságát, lanyhulás váltotta fel. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30-20—30-40, Prága 6-38—6-40, Budapest 227—230, Páris 7-60—7-70, Zürich 41-40—41-50, Newyork 213 00—214-00, London 1041—1043, Milánó 8-70—8-75.

Zürich. Zariet: Berlin 123-40, Amsterdam 208-35, Newyork 518-50, London 2514-70, Páris 1860-00, Milánó 2090, Prága 1535-50, Budapest 72-70, Belgrád 920-50, Bukarest 240-50, Varso 52-50, Bécs 73-12.

Bukarest. Devizák: Páris 7-80, Berlin —, London 1041, Newyork 214-00, Milánó 8-65, Zürich 41-20, Bécs 30-15, Prága 6-65, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márka 51-00, leva 1-54, török lira 116, font sterling 1035, francia frank 8-00, svájci frank 40-50, olasz lira 8-80, drachma 2-95, dinár 380, dollár 214-00, langyel forint 28-00, osztrák schilling 31-00, magyar korona 31-00, cseh korona 8-30, belga frank 9-60, holland forint —

SPORT

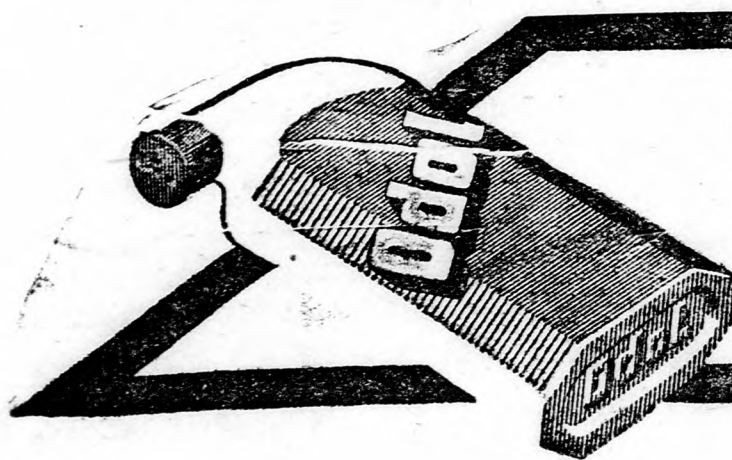
A Hakoach újabb veresége a bécsi bajnokságban. Slovan-Hakoach 3:1 (1:0). A Brüsszelben eldöntetlenre került Ausztria-Belgium válogatott mérkőzésre való tekintettel csak két bajnoki mérkőzést bonyolítottak le vasárnap Bécsben: A Hakoach-Slovan és a Hertna Rudolfshügel képeztek Bécs vasárnapi sportprogramját. Ausztria első profisziionista bajnokcsapata, a zsidó sport büszkesége, a Hakoach, mint e szezonban már annyiszor, ismételten cserbenhagyta hívőinek hatalmas táborát és 3:1 (1:0) arányban vereséget szenvedett a bécsi csehektől.

Adomány a Jakobi-alapra. Radó Miklós ur 1000 lejűt küldött be szerkesztőségünkbe, az erdélyi zsidó sport nagy halottja: Jakobi Dudi emlékalap javára. Az összeget rendelkezési helyére juttattuk.

Ausztria-Belgium 4:2 (3:1). Brüsszelben vasárnap találkozott egymással a két csapat. A mérkőzés az osztrák csapat biztos győzelmével végződött.

Valodi persa-szőnyegek

Alkalmi vétel, olcsó árak. Ste-n-berg, Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferd.

ODOL a világ legkoncentráltabb szájvize, néhány csepp elegendő belőle! Az Odol tehát nagyon gazdaságos. Tekintve ezt a gazdaságos voltát amely szinte csodálatos, Odol tényleg a világ legolcsóbb szájvize.

10
Izra

SZÍNHÁZ

B. Zsembery

kesedés hangulatában formátus teológia ezidei első esélye. Vorspieljével kezdte tónusa krisályos tisztvénző leegyszerűsítő magát Beethoven ha adta, amelynek mon lendülettel bontakozó szuggesztív előadását tónak volt gyűjtő h egyszéges tapsvihar belső elményének er híres „Sonate b mo hangulatát congeniál éreztetni. A „Scherz marsch” halál-miszt meg abszolút biztos lélekzetviszafajító, h megértő közönsége, val annyira felvillaz utána ráadást kelle fölényes technikáján Etudes”-jében csilló legnehezebb feladat oldotta meg. Azok nem hallották és az lották először a zenei élményt jelen koncertje.

MAC

A színház

Waldbauerék I A színház sajnálta hogy a Waldbauer menyé a színház híre impressáriója, a t bator reggel távira Waldbauerék szom don és hétfőn Te hangversenyüket ez este ugyancsak a érkezett, hogy W szerdán Budapest mely aggodva figy z e ne tör enjék — minthogy a temes utra tereli a dolgo hatalatlanba belny

Magyar

Szerda 8 órákor: V László Ando bérletben.)

Ch

B

kös

10%-os karácsonyi árenged-
mény mindennemű
szőrmearuban.

Izrael József szőrmearuházában
Cluj, Calea Victoriei No 2.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

B. Zsembery Elvira koncertje. Meleg lelkesedés hangulatában zajlott le hétfőn este a református teológia disztermében Zsembery Elvira ezidei első esélye. Bach—Kovács: 2 Orgel-Choral Vorspieljével kezdte meg műsorát, amelynek áhitatos tónusa kristályos tisztasággal csendült fel a művésznő leegyszerűsített interpretálásában. Igazi önmagát Beethoven hatalmas: „Sonata op. 27“ jében adta, amelynek monumentalitása férfiasan erőteljes lendülettel bontakozik ki a mű lelkével egybeolvadó, szuggesztív előadásában. Különösen a presto szigatónak volt gyújtó hatása s utána percenkig tartó egyéges tapsvihar jelezte a közönség negyszerű belső elményének erejét. Harmadik száma: Chopin híres „Sonata b moll“-ja volt, amelynek változatos hangulatát congenialis művészettel tudta mindvégig éreztetni. A „Scherzo“ chopini bája és a „Trauermarsch“ halál-misztikuma megdöbbentő erővel szólalt meg abszolút biztos ujjai alatt. A gyászindulót lélekzetvisszafojtó, halálos csöndben hallgatta végig megértő közönsége, s az utánakövetkező prestoval annyira felvillanyozta hallgatóságát, — hogy utána ráadásul kellett adnia. Virtuozitásának és féltékeny technikájának ereje a Rubinstein „Deuse Etudes“ jében csillogtatta játszi könnyedséggel és a legnehezebb feladatokat tündéri lehelletserűséggel oldotta meg. Azok számára is, akik két év óta nem hallották és azok számára is, akik most hallották először a kiváló művésznőt, a legszebb zenei élményt jelentette a Zsembery Elvira hétfői koncertje.

MAGYAR SZÍNHÁZ A színházi iroda közleményei

Waldbauerék hangversenye ismét elmarad. A színház sajnálatos és kötelességszerűleg jelenti, hogy a Waldbauerék szerdára hirdetett hangversenye a színház hírcsónán kívül elmarad. Waldbauerék impresszáriója, a temesvári Bánát hirdetőiroda szombaton reggel táviratban értesítette a színházat, hogy Waldbauerék szombaton Váradon, vasárnap Aradon és hétfőn Temesvárott játszanak, kolozsvári hangversenyüket szerdára (hajják fixálni). Hétfőn este ugyancsak a Bánát hirdetőirodától sürgöny érkezett, hogy Waldbauerék rem jöhetnek, mert szerdán Budapesten hangversenyeznek. A színház, mely aggódva figyel arra, hogy a műsoron változék ne történjen — jelen esetben nem tehet mást, minthogy a temesvári íggel szemben törvényes utat tereli a dolgot. Egyelőre kénytelen a változtatásban belenyugodni.

Magyar Színház heti műsora

Szerda 8 órákor: Varázskeringő (Pintér Bőszkével és László Andorral, Új szereposztással. Premierbérletben.)

Csütörtök: Orlow (Lengyel Irén, Neményi, László, Ihászszal. Bérletszűnet. Rendes helyárrakkal. Sorozat 153)

Péntek: A szerelem és a halál játéka (Ujdonság, „Lőzör. Premierbérlet 24 sz. Sorozat 154.)

Szombat d. u. 4 kor: Peer Gyat (Méréskelt helyárrakkal. Sorozat 155)

Szombat este: Orlow (16-odszor Lengyel, Neményi, László és Ihászszal. Bérletszűnet. Rendes helyárrakkal. Sorozat 156)

Vasárnap d. u. fél 3 kor: M. daráz (Neményivel. Méréskelt helyárrakkal. Sorozat 157.)

Vasárnap d. u. 6 kor: A szerelem és a halál játéka (Ujdonság, 2 odszor. Rendes helyárrakkal. Sorozat 158)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Szerda, december 16. „Mindent vissza kell fizetni“. Szentimentális dráma 5 felv. Paul Bourget regénye után. Főszerepben Polla Norman, Berthe Jalabert és Paul Guidó. Befejezőleg egy 2 felvonásos Zlgetto filmbohózat.

Urania-mozgó. Szerda, december 16. „Az erő királya“. II-ik rész, 10 felvonás. Főszerepben Samson (Luciano Albertini).

Apollo-mozgó. Szerda, december 16. „Fekete kalóz“. Grandiózus dráma a kalózok életéből, 10 felv. E. Salgari regénye után. Főszerepben Ketty Watson.

MA december 16-án **MA**
este 10 órákor a **MA**
Central Bar
megnyitása!

Ragyogó, fényes műsor!
Csodás, keleti pompájú
berendezés. Belépődíj és
tányérozás nincs!

Chanukakor **igyunk**

Bognár és Szántó-féle

kóser aradalmi fajborokat merít a kirótt százalék

a Keren Kajemeté.

Karácsonyi nagyvásár!

SZABÓ JENŐ

divalkülönlegességel
nagyruházában - Cluj

	Lej
1 mt. szerbvászon	25
1 „ jó mosókarton	29
1 „ tennisflanel	35
Sima flanelek, pasztel- színekben	45
Mosott kelengyevászon	39
1 mt. sottisch-szövet	68
1 „ férfiszövet, 150 cm. széles	250
1 „ 100 cm. széles selyem	
1 „ crepe-marocain	290
1 „ nyersselyem, ru- hákra	195

★

Angol kabát- és ruha-
szövetek. Ruhasely-
mek. Butorszövetek és
brocátok. Szőnyegek és
függönyök. Ágygarni-
turák. Vásznak, chiffonok
és asztalneműek

**olcsókarácsonyiár-
ban elárusítottak!**

Nagy maradékvásár.

**Karácsonyi
nagyvásár!**

Telefon **4-79** Telefon

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Korla I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket álláskor hűveléssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APKÓHIRDETÉSEK

Die Talmud Tóra Dicsősanmartin sucht für sofort einen unverheirateten Religionslehrer für דברי קראש. Offerte an Oberabbiner Krausz. 884

Műhízműhely.
Elvállalok a zsidótemplomok thóra-írójainak, asztalté-íróinak, estélyi ruháknak, p. ravancsoknak, divánpárnáknak és mindenemű kezimentésének aranya, ezüsttel egyese-lye-mel való műhízműsége-lye-gregibb, eredeti francia-hímzés-el és modern hímzésa módszerrel is. — Nagy Matild, Strada Turnator (Zapolya u.) 17 a.

Fiatalember keres azonnali beköltözésre, lehetőleg a belvárosban egy különlejárattal. butor zott szobát. Ajánlatok Fried Mi-sa címére a lap kiadó-hivatalába címzendők. 855

Kitűnő
Készítőkészítők kapható öv-tye-gyen marad: unasz-szonynál E-estleg gyerme-kek teljes ellátása is fel-vétetnek. — Éteke hatni Mikos Kelemen u. 18. 857

Zongorát
bérbe keres
CentralBar
(Központi Szálló)
Keresek azonnali be-épé-re főzni tudó, vallásos zsidó leányt. Cim a kiadó-ban. 839

Magánjáró öntvényeset nyer en és megmunkálva szállít Friedrich Testve-ek szégyára, Timisoara. 1819

Zsidó joghalgató román órákat ad biztos sike-rel. Cim a kiadóban. 356

Hat gimnáziumot vége-ett székely-nyelvi fiatalember, — szombat megtartá ával alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 359

Eladó egy kiváló hangu Tóth hegedű. Cim a ki-adóban.

December 15 től szép bu-torozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. 361

Gajzágó Márton
Cluj, Str. Regina Maria No 24.
Képes, működő, műszerész, nickelőző telep.
חלפים וינר איממער
אים לאנער

Írdessen az Új Keletben!

Kárpitos kellékek
Afrik I-a, Gradlik, Viaszosvászon,
Gurtnik, Spárgák, Hessian
BOSKOVICS JÓZSEF CLUJ
zék és ponyva kölcsönzési és eladási üzlete
Strada Regina Maria 15 sz. Telefonszám: 910.

Róth
cipés-nél
Szép u. 2
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatu
**cipő-
különlegességek.**

Figyelem! Radio-amatőrök!
Ne vásároljon addig, amíg meg nem hallgatta a
Radio Technica
készülékét, amelyeknél a legjobb anyag s a leg-
jobb technika kezeskedik a legjobb sikerrel. —
Radio Technica vezetőség és gyár: Brasov (Brassó)
Vasut-utca 39. Telefon 58.

A december havi propaganda kedvezményünk minden cikkünkre vo-
natkozik: um. bőröndök, bőrdíszműauk, bőrmáni-
kürök, bőr varróeszközök, aktatáskák, bőrkalapok, bőrkabátok stb.

Bőráruiipari
Oradea-Mare. Rt.
Románia legnagyobb
bőrárugyáranak
Cluj
Intervenciónkra gyárunk igazgatósága az eddigi gyári árakból 10% kedvezményt nyújt december hónapban. A raktáron levő áruk termelési költségen lesznek ki-
árusítva a t. vevőközönségnek.

PLANTOL
legjobb bőrvédőszert, mert ez
hazta, egészséges és kiadós!
Főtitelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
kórházi főorvosnője alatt készült. Szigorosan
ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: **HARTIG & NIENZ Cluj**
Str. Julia Maria 8. Telefon 1-13.

Isai életet csak úgy szerezhethet magának
a világ minden részéről érkező hírek, hang-
versenyek, előadások hallgatásával, ha é-
szaki- és déli- és keleti- és nyugati- és
3-5 éves készülékek minden alkatrésze-
re és felszerelésre kaphatók. A vevők
számára az ismeretlen edényt a gyár meg-
szerzi és minden speciális ki-áru-ot a leg-
jobb- és legújabb- és leg-
Exp. Tá-gu-M. Dacia, Str. Eminescu 7.

10% kedvezmény december hónapban.

Bőráruiipari
10% kedvezmény december hónapban.

Bőráruiipari
Cluj, Str. Regina Maria No 24.
Képes, működő, műszerész, nickelőző telep.
חלפים וינר איממער
אים לאנער

A sajtó békekori
A leszerelési konferencia
népszövetségi tanács egy új
bele a béke megteremtésére
chilei delegátus javaslatára
hogy a nemzetközi béke-
világsajtót is. A tanács nem
zel az elvi elhatározással
hozta is kezdett a gondola-
zárlásához és megbízta a N-
akreditált újságírószövetség
a sajtó nemzetközi békekori
konferenciára meghívják a
újságkiadói szervezetét, a
népszövetségi tanács fog f-
megnyerje őket az akciót

A népszövetségi tanács
azzal indokolja, hogy a fe-
előfeltétele az intellektuál-
leszerelésnek a keresztülvi-
a világsajtó alkalmas. Ez a
frappans és alkalmasnak
emberiséget közelebb vigy-
előjához. Valóban nem
verek leszerelése mindaddig
az intellektuális leszerel-
Nagy kérdés azonban, gaza-
nek, amikor azt hiszi, h-
leszerelés munkájának e-
világsajtó. Mai összetétele
lehet alkalmas erre a m-
éppen ez a sajtó készített
felfegyverkezést, a sajtó-
lektuális municióraktára
állandó készütségben
harcosait. A mai sajtó, a
kon keresztül gyűlölkö-
osztályok közé, amely
valósággal a vérbe olt-
„Deutschland, Deutsch-
francia nép gerincvelője
és lesújtó boche-t és a
megfertőzte az antisze-
hogy sem képzelhető el
mai sajtó bármennyire
látszatot kelteni, nem
szerü függvénye a h-
vagy egyéb hatalmi o-
tuális felfegyverkezés
hanem ezeknek az érd-
tában hajtotta végre a

A népszövetségi te-
zonyára éppen ennek
nak a felismerése vált-
nak, hogy a sajtó azt
olvasó közönségének v-
nem mindig az új-
máján, hanem inkább
portok érdek-komplex

A ma sajtójával sz-
akarja felsorakoztatni
ferenciája. A genfi zó-
szemben fognak ülni
usztító francia lapok, a
lapok, a zsidók ellen-
szerkesztői. És ez a
fog törekedni, hogy
gyűjtött újságírók m-
a problémának kö-
komolyan f. g. törö-
mai strukturáját meg-
hogy a sajtó béke-
tudni felelni ennek
nek a kérdésnek ne-
sát, akkor az intelle-
frázis marad és a k-
tempóját továbbra i-
zett" hatalmi csoport